

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ

ಮಹರ್ಷಿ ವೇದವ್ಯಾಸಪ್ರಣೀತಂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣಂ

॥ ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ
ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣಂ

॥ ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ
ಧ್ರುವಂ ನಿವೃತ್ತಂ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ್ಯ ವೈಶಸಾ -
ದಪೇತಮನ್ಯುಂ ಭಗವಾನ್ ಧನೇಶ್ವರಃ |
ತತ್ರಾಗತಶ್ಚಾರಣಯಕ್ಷಕಿನ್ನರೈಃ
ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋಽಭ್ಯವದತ್ಕೃತಾಂಜಲಿಂ || 1 ||

ಧನದ ಉವಾಚ
ಭೋ ಭೋಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯದಾಯಾದ ಪರಿತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ತೇಽನಘ |
ಯಸ್ತ್ವಂ ಪಿತಾಮಹಾದೇಶಾದ್ವೈರಂ ದುಸ್ಯಜಮತ್ಯಜಃ || 2 ||

ನ ಭವಾನವಧೀದ್ಯಕ್ಷಾನ್ ನ ಯಕ್ಷಾ ಭ್ರಾತರಂ ತವ |
ಕಾಲ ಏವ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭುರಪ್ಯಯಭಾವಯೋಃ || 3 ||

ಅಹಂ ತ್ವಮಿತ್ಯಪಾರ್ಥಾ ಧೀರಜ್ಞಾನಾತ್ಪುರುಷಸ್ಯ ಹಿ |
ಸ್ವಾಪ್ನೀವಾಭಾತ್ಯತದ್ಭಾನಾದ್ಯಯಾ ಬಂಧವಿಪರ್ಯಯೌ || 4 ||

ತದ್ಗಚ್ಛ ಧ್ರುವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಭಗವಂತಮಧೋಕ್ಷಜಂ |
ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭಾವೇನ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮವಿಗ್ರಹಂ || 5 ||

ಭಜಸ್ವ ಭಜನೀಯಾಂಘ್ರಿಮಭವಾಯ ಭವಚ್ಛಿದಂ |
ಯುಕ್ತಂ ವಿರಹಿತಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಗುಣಮಯ್ಯಾಽತ್ಮಮಾಯಯಾ || 6 ||

ವೃಣೀಹಿ ಕಾಮಂ ನೃಪ ಯನ್ಮನೋಗತಂ
 ಮತ್ತಸ್ತ್ವಮೌತ್ತಾನಪದೇವಿಶಂಕಿತಃ |
 ವರಂ ವರಾರ್ಹೋಽಂಬುಜನಾಭಪಾದಯೋ -
 ರನಂತರಂ ತ್ವಾಂ ವಯಮಂಗ ಶುಶ್ರುಮ || 7 ||

ಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ
 ಸ ರಾಜರಾಜೇನ ವರಾಯ ಚೋದಿತೋ
 ಧ್ರುವೋ ಮಹಾಭಾಗವತೋ ಮಹಾಮತಿಃ |
 ಹರೌ ಸ ವಪ್ರೇಚಲಿತಾಂ ಸ್ಮೃತಿಂ ಯಯಾ
 ತರತ್ಯಯತ್ನೇನ ದುರತ್ಯಯಂ ತಮಃ || 8 ||

ತಸ್ಯ ಪ್ರೀತೇನ ಮನಸಾ ತಾಂ ದತ್ತೈಷ್ಠಿಡವಿಡಸ್ತತಃ |
 ಪಶ್ಯತೋಽಂತರ್ದಧೇ ಸೋಽಪಿ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ || 9 ||

ಅಥಾಯಜತ ಯಜ್ಞೇಶಂ ಕ್ರತುಭಿರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ |
 ದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾದೇವತಾನಾಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮಫಲಪ್ರದಂ || 10 ||

ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ಯಚ್ಯುತೇಽಸರ್ವೇ ತೀವ್ರೌಘಾಂ ಭಕ್ತಿಮುದ್ವಹನ್ |
 ದದರ್ಶಾತ್ಮನಿ ಭೂತೇಷು ತಮೇವಾವಸ್ಥಿತಂ ವಿಭುಂ || 11 ||

ತಮೇವಂ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ದೀನವತ್ಸಲಂ |
 ಗೋಪ್ತಾರಂ ಧರ್ಮಸೇತೂನಾಂ ಮೇನಿರೇ ಪಿತರಂ ಪ್ರಜಾಃ || 12 ||

ಷಟ್ಪಿಂಶದ್ವರ್ಷಸಾಹಸ್ರಂ ಶಶಾಸ ಚ್ಚಿತಿಮಂಡಲಂ |
 ಭೋಗೈಃ ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯಂ ಕುರ್ವನ್ನಭೋಗೈರಶುಭಕ್ಷಯಂ || 13 ||

ಏವಂ ಬಹುಸವಂ ಕಾಲಂ ಮಹಾತ್ಮಾವಿಚಲೇಂದ್ರಿಯಃ |
 ತ್ರಿವರ್ಗೌಪಯಿಕಂ ನೀತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಯಾದಾನ್ಮೃಪಾಸನಂ || 14 ||

ಮನ್ಯಮಾನ ಇದಂ ವಿಶ್ವಂ ಮಾಯಾರಚಿತಮಾತ್ಮನಿ |
ಅವಿದ್ಯಾರಚಿತಸ್ವಪ್ನಗಂಧರ್ವನಗರೋಪಮಂ || 15 ||

ಆತ್ಮಸ್ತ್ರಪತ್ಯಸುಹೃದೋ ಬಲಮೃದ್ಧಕೋಶ -
ಮಂತಃಪುರಂ ಪರಿವಿಹಾರಭುವಶ್ಚ ರಮ್ಯಾಃ |
ಭೂಮಂಡಲಂ ಜಲಧಿಮೇಖಲಮಾಕಲಯ್ಯ
ಕಾಲೋಪಸೃಷ್ಟಮಿತಿ ಸ ಪ್ರಯಯೌ ವಿಶಾಲಾಂ || 16 ||

ತಸ್ಯಾಂ ವಿಶುದ್ಧಕರಣಃ ಶಿವವಾರ್ವಿಗಾಹ್ಯ
ಬದ್ಧಾಽಽಸನಂ ಜಿತಮರುನ್ಮನಸಾಽಽಹೃತಾಕ್ಷಃ |
ಸ್ಥೂಲೇ ದಧಾರ ಭಗವತ್ಪ್ರತಿರೂಪ ಏತದ್
ಧ್ಯಾಯಂಸ್ತದವ್ಯವಹಿತೋ ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಮಾಧೌ || 17 ||

ಭಕ್ತಿಂ ಹರೌ ಭಗವತಿ ಪ್ರವಹನ್ನಜಸ್ರ -
ಮಾನಂದಬಾಷ್ಪಕಲಯಾ ಮುಹುರದ್ಯಮಾನಃ |
ವಿಕ್ಲಿದ್ಯಮಾನಹೃದಯಃ ಪುಲಕಾಚಿತಾಂಗೋ
ನಾತ್ಮಾನಮಸ್ಮರದಸಾವಿತಿ ಮುಕ್ತಲಿಂಗಃ || 18 ||

ಸ ದದರ್ಶ ವಿಮಾನಾಗ್ರ್ಯಂ ನಭಸೋಽವತರದ್ ಧ್ರುವಃ |
ವಿಭ್ರಾಜಯದ್ದಶ ದಿಶೋ ರಾಕಾಪತಿಮಿವೋದಿತಂ || 19 ||

ತತ್ರಾನು ದೇವಪ್ರವರೌ ಚತುರ್ಭುಜೌ
ಶ್ಯಾಮೌ ಕಿಶೋರಾವರುಣಾಂಬುಜೇಕ್ಷಣೌ |
ಸ್ಥಿತಾವವಷ್ಟಭ್ಯ ಗದಾಂ ಸುವಾಸಸೌ
ಕಿರೀಟಹಾರಾಂಗದಚಾರುಕುಂಡಲೌ || 20 ||

ವಿಜ್ಞಾಯ ತಾವುತ್ತಮಗಾಯಕಿಂಕರಾ -
ವಭ್ಯುತ್ಥಿತಃ ಸಾಧ್ವಸವಿಸ್ಮೃತಕ್ರಮಃ |

ನನಾಮ ನಾಮಾನಿ ಗೃಣನ್ ಮಧುದ್ವಿಷಃ
ಪಾರ್ಷತ್ಪ್ರಧಾನಾವಿತಿ ಸಂಹತಾಂಜಲಿಃ || 21 ||

ತಂ ಕೃಷ್ಣಪಾದಾಭಿನಿವಿಷ್ಟಚೇತಸಂ
ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಂ ಪ್ರಶ್ರಯನಮ್ರಕಂಧರಂ |
ಸುನಂದನಂದಾವುಪಸೃತ್ಯ ಸಸ್ಮಿತಂ
ಪ್ರತ್ಯೂಚತುಃ ಪುಷ್ಕರನಾಭಸಮ್ಮತೌ || 22 ||

ಸುನಂದನಂದಾವೂಚತುಃ
ಭೋ ಭೋ ರಾಜನ್ ಸುಭದ್ರಂ ತೇ ವಾಚಂ ನೋಽವಹಿತಃ ಶೃಣು |
ಯಃ ಪಂಚವರ್ಷಸ್ತಪಸಾ ಭವಾನ್ ದೇವಮತೀತೃಪತ್ || 23 ||

ತಸ್ಯಾಖಿಲಜಗದ್ಧಾತುರಾವಾಂ ದೇವಸ್ಯ ಶಾರ್ಙ್ಗೇಣಃ |
ಪಾರ್ಷದಾವಿಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ನೇತುಂ ತ್ವಾಂ ಭಗವತ್ಪದಂ || 24 ||

ಸುದುರ್ಜಯಂ ವಿಷ್ಟುಪದಂ ಜಿತಂ ತ್ವಯಾ
ಯತ್ಸೂರಯೋಽಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಚಕ್ಷತೇ ಪರಂ |
ಆತಿಷ್ಠ ತಚ್ಚಂದ್ರದಿವಾಕರಾದಯೋ
ಗ್ರಹರ್ಕ್ಷತಾರಾಃ ಪರಿಯಂತಿ ದಕ್ಷಿಣಂ || 25 ||

ಅನಾಸ್ಥಿತಂ ತೇ ಪಿತೃಭಿರನ್ಯೈರಪ್ಯಂಗ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ |
ಆತಿಷ್ಠ ಜಗತಾಂ ವಂದ್ಯಂ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ || 26 ||

ಏತದ್ವಿಮಾನಪ್ರವರಮುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಮೌಲಿನಾ |
ಉಪಸ್ಥಾಪಿತಮಾಯುಷ್ಮನ್ನಧಿರೋಥುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ || 27 ||

ಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ
ನಿಶಮ್ಯ ವೈಕುಂಠನಿಯೋಜ್ಯಮುಖ್ಯಯೋ -
ರ್ಮಧುಚ್ಯುತಂ ವಾಚಮುರುಕ್ರಮಪ್ರಿಯಃ |

ಕೃತಾಭಿಷೇಕಃ ಕೃತನಿತ್ಯಮಂಗಲೋ

ಮುನೀನ್ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಶಿಷಮಭ್ಯವಾದಯತ್ || 28 ||

ಪರೀತ್ಯಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಧಿಷ್ಣ್ಯಾಗ್ರ್ಯಂ ಪಾರ್ಷದಾವಭಿವಂದ್ಯ ಚ |

ಇಯೇಷ ತದಧಿಷ್ಠಾತುಂ ಬಿಭ್ರದ್ರೂಪಂ ಹಿರಣ್ಮಯಂ || 29 ||

ತದೋತ್ತಾನಪದಃ ಪುತ್ರೋ ದದರ್ಶಾಂತಕಮಾಗತಂ |

ಮೃತ್ಯೋರ್ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪದಂ ದತ್ತ್ವಾ ಆರುರೋಹಾದ್ಭುತಂ ಗೃಹಂ || 30 ||

ತದಾ ದುಂದುಭಯೋ ನೇದುರ್ಮೃದಂಗಪಣವಾದಯಃ |

ಗಂಧರ್ವಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಗುಃ ಪೇತುಃ ಕುಸುಮವೃಷ್ಟಯಃ || 31 ||

ಸ ಚ ಸ್ವರ್ಲೋಕಮಾರೋಕ್ಷ್ಯನ್ ಸುನೀತಿಂ ಜನನೀಂ ಧ್ರುವಃ |

ಅನ್ವಸ್ಮರದಗಂ ಹಿತ್ವಾ ದೀನಾಂ ಯಾಸ್ಯೇ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ || 32 ||

ಇತಿ ವ್ಯವಸಿತಂ ತಸ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಸುರೋತ್ತಮೌ |

ದರ್ಶಯಾಮಾಸತುರ್ದೇವೀಂ ಪುರೋ ಯಾನೇನ ಗಚ್ಛತೀಂ || 33 ||

ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಶಂಸದ್ಭಿಃ ಪಥಿ ವೈಮಾನಿಕೈಃ ಸುರೈಃ |

ಅವಕೀರ್ಯಮಾಣೋ ದದೃಶೇ ಕುಸುಮೈಃ ಕ್ರಮಶೋ ಗ್ರಹಾನ್ || 34 ||

ತ್ರಿಲೋಕೀಂ ದೇವಯಾನೇನ ಸೋಽತಿವ್ರಜ್ಯ ಮುನೀನಪಿ |

ಪರಸ್ತಾದ್ಯದ್ ಧ್ರುವಗತಿರ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದಮಥಾಭ್ಯಗಾತ್ || 35 ||

ಯದ್ ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ಸ್ವರುಚೈವ ಸರ್ವತೋ

ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಯೋ ಹ್ಯನುವಿಭ್ರಾಜಂತ ಏತೇ |

ಯನ್ನಾವ್ರಜಂಜಂತುಷು ಯೇನನುಗ್ರಹಾ

ವ್ರಜಂತಿ ಭದ್ರಾಣಿ ಚರಂತಿ ಯೇನಿಶಂ || 36 ||

ಶಾಂತಾಃ ಸಮದೃಶಃ ಶುದ್ಧಾಃ ಸರ್ವಭೂತಾನುರಂಜನಾಃ |

ಯಾಂತ್ಯಂಜಸಾಚ್ಯುತಪದಮಚ್ಯುತಪ್ರಿಯಬಾಂಧವಾಃ || 37 ||

ಇತ್ಯುತ್ತಾನಪದಃ ಪುತ್ರೋ ಧ್ರುವಃ ಕೃಷ್ಣಪರಾಯಣಃ |
ಅಭೂತ್ತಯಾಣಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಚೂಡಾಮಣಿರಿವಾಮಲಃ || 38 ||

ಗಂಭೀರವೇಗೋನಿಮಿಷಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಚಕ್ರಮಾಹಿತಂ |
ಯಸ್ಮಿನ್ ಭ್ರಮತಿ ಕೌರವ್ಯ ಮೇಢ್ಯಾಮಿವ ಗವಾಂ ಗಣಃ || 39 ||

ಮಹಿಮಾನಂ ವಿಲೋಕ್ಯಾಸ್ಯ ನಾರದೋ ಭಗವಾನ್ಮುಷಿಃ |
ಆತೋದ್ಯಂ ವಿತುದಇಸ್ತೋಕಾನ್ ಸತ್ರೇಗಾಯತ್ಪ್ರಚೇತಸಾಂ || 40 ||

ನಾರದ ಉವಾಚ
ನೂನಂ ಸುನೀತೇಃ ಪತಿದೇವತಾಯಾ -
ಸ್ತಪಃಪ್ರಭಾವಸ್ಯ ಸುತಸ್ಯ ತಾಂ ಗತಿಂ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾಭ್ಯುಪಾಯಾನಪಿ ವೇದವಾದಿನೋ
ನೈವಾಧಿಗಂತುಂ ಪ್ರಭವಂತಿ ಕಿಂ ನೃಪಾಃ || 41 ||

ಯಃ ಪಂಚವರ್ಷೋ ಗುರುದಾರವಾಕ್ಯರೈ -
ರ್ಭಿನ್ನೇನ ಯಾತೋ ಹೃದಯೇನ ದೂಯತಾ |
ವನಂ ಮದಾದೇಶಕರೋಜಿತಂ ಪ್ರಭುಂ
ಜಿಗಾಯ ತದ್ಭಕ್ತಗುಣೈಃ ಪರಾಜಿತಂ || 42 ||

ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುಭರ್ವಿ ತಸ್ಯಾಧಿರೂಢ -
ಮನ್ವಾರುರುಕ್ಷೇದಪಿ ವರ್ಷಪೂಗೈಃ |
ಷಟ್ಪಂಚವರ್ಷೋ ಯದಹೋಭಿರಲ್ಪೈಃ
ಪ್ರಸಾದ್ಯ ವೈಕುಂಠಮವಾಪ ತತ್ಪದಂ || 43 ||

ಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ
ಏತತ್ತೇಭಿಹಿತಂ ಸರ್ವಂ ಯತ್ಪ್ರಕ್ಷೋಹಮಿಹ ತ್ವಯಾ |
ಧ್ರುವಸ್ಯೋದ್ಧಾಮಯಶಸಶ್ಚರಿತಂ ಸಮ್ಮತಂ ಸತಾಂ || 44 ||

ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ವಯನಂ ಮಹತ್ |
ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಧೌವ್ಯಂ ಸೌಮನಸ್ಯಂ ಪ್ರಶಸ್ಯಮಘಮರ್ಷಣಂ || 45 ||

ಶ್ರುತ್ವೈತಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾಭೀಕ್ಷಣಮಚ್ಯುತಪ್ರಿಯಚೇಷ್ಟಿತಂ |
ಭವೇದ್ಭಕ್ತಿರ್ಭಗವತಿ ಯಯಾ ಸ್ಯಾತ್ಕೇಶಸಂಕ್ಷಯಃ || 46 ||

ಮಹತ್ತ್ವಮಿಚ್ಛತಾಂ ತೀರ್ಥಂ ಶ್ರೋತುಃ ಶೀಲಾದಯೋ ಗುಣಾಃ |
ಯತ್ರ ತೇಜಸ್ತದಿಚ್ಛುನಾಂ ಮಾನೋ ಯತ್ರ ಮನಸ್ವಿನಾಂ || 47 ||

ಪ್ರಯತಃ ಕೀರ್ತಯೇತ್ಪ್ರಾತಃ ಸಮವಾಯೇ ದ್ವಿಜನ್ಮನಾಂ |
ಸಾಯಂ ಚ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಸ್ಯ ಧ್ರುವಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಮಹತ್ || 48 ||

ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಸಿನೀವಾಲ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಶ್ರವಣೇಽಥವಾ |
ದಿನಕ್ಷಯೇ ವ್ಯತೀಪಾತೇ ಸಂಕ್ರಮೇಽರ್ಕದಿನೇಽಪಿ ವಾ || 49 ||

ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಧಾನಾನಾಂ ತೀರ್ಥಪಾದಪದಾಶ್ರಯಃ |
ನೇಚ್ಛಂಸ್ತತ್ರಾತ್ಮನಾಽತ್ಮಾನಂ ಸಂತುಷ್ಟ ಇತಿ ಸಿದ್ಧತಿ || 50 ||

ಜ್ಞಾನಮಜ್ಞಾತತತ್ತ್ವಾಯ ಯೋ ದದ್ಯಾತ್ಸತ್ಪಥೇಽಮೃತಂ |
ಕೃಪಾಲೋರ್ದೀನನಾಥಸ್ಯ ದೇವಾಸ್ತಸ್ಯಾನುಗೃಹ್ಣತೇ || 51 ||

ಇದಂ ಮಯಾ ತೇಽಭಿಹಿತಂ ಕುರೂದ್ವಹ
ಧ್ರುವಸ್ಯ ವಿಖ್ಯಾತವಿಶುದ್ಧಕರ್ಮಣಃ |
ಹಿತ್ವಾರ್ಭಕಃ ಕ್ರೀಡನಕಾನಿ ಮಾತು -
ಗೃಹಂ ಚ ವಿಷ್ಟುಂ ಶರಣಂ ಯೋ ಜಗಾಮ || 52 ||

|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ಪಾರಮಹಂಸ್ಯಾಂ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಚತುರ್ಥಸ್ಕಂಧೇ ಧ್ರುವಚರಿತಂ ನಾಮ ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ ||